

בניתוח בעית הפחד, ואילו פקודה להרוג הבריטי, שהוצג עם פסק הדין של נדוני כפרקאסם, עסק במלחמתו של אדם עם מצופו בשעת הקרב. סרט מלחמתי אנושי נוסף היה **ביב האכדון** מתוצרת פולין, שבמרכזו עמד מאבק החיים של קבוצת לוחמים פולנים בתנאים שנראו חסרי תקווה כבר מן הרגע הראשון.

בעלים צעירים והכסלנים, היו שני סרטים איטלקיים טובים שטיילו בנושא ה' גישואין. זה **קרה לאור היום** מתוצרת שווייץ, שעסק במצוד אחר רוצח ילדות, היה ללא ספק סרט הפשע הטוב ביותר של השנה, ואילו **הנאחכים** של לואי מאל, היה סרט האהבה הנודע והמסונע ביותר שהוצג בשנים האחרונות.

★ ★ ★
האדם - כמות שהוא

בין סרטים אלה התבלטו במיוחד שלושה סרטים צרפתיים, בעלי מלטה משותפת אחד. שלושתם היו שייכים לזרם רעיוני חדש בקולנוע הצרפתי שכונה בשם "הגל החדש", ושלושתם עסקו בבעיית המעמדים. קה ומעיקה יותר ויותר בכל רחבי העולם — המשבר הרוחני והמוסרי של בני-הדור יום של הדור, תחילה היה זה לואי מאל, ויצר הנאהבים, שהעלה נושא זה בסרטו **במערכת לגרוב**. עלה עליו קלוד שב"רול בהדרדורניס, שתיאר תמונה מדכאת של דור הולל וחסר אידיאלים, המוליך את עצמו אל פי תהום, ובסיום השנה ניתח את הבעיה ביסודיות והציגה בכל חריפותה, מרסל קרנה **בבני טובים לאן?** — סרט שהוא תעודה פילמאית וחברתית מוצק, זועק ואשר בעבור השלמות שבביצועו הוא נכלל גם בין ארבעת סרטי השנה.

שניים אחרים מבין ארבעת אלה היו יצירות אמיות מובהקות. **הגשר על הנהר קוואי** של דוד לין, שזכה גם במספר ה' מבקרים הגדול ביותר בישראל, להצלחה ולפרסים בכל רחבי העולם, והיה ראוי ללא ספק לכל אלה. הסיפור השיגורתי לכאורה אודות קבוצת השבויים הבריטיים במחנה היפאני, הנה שיר-הלה לרוח האדם ולרעיון החופש. נוסף זאת הגיעו יוצרי הגשר לי כמה שיאים חדשים בן אמצעי ביטוי קול-נועי, שיהיה עם המשחק המשובח, הביאו את הסרט לשיאה הראשון של סרטי השנה. יצירה אפית מוקדמת פחות מושלמת, אך מיוחדת במינה אף היא, באה מברית-המועצות. היה זה **הדון השקט**, סרטו של הבמאי הרוסי סארגייוב, לפי יצירתו האפית של מיכאיל שולוחוב, סרט שלמרות שנועד לתאר את המהפכה הרוסית כפי שהשתקפה בקרב קווצי הדון, היה יצירה שפוארה והייתה ללה לא מנהיגים, לא תהליכים ולא תנאים חברתיים, אלא את האדם כמות שהוא.

הביע בין סרטי השנה היה **החוקן**, סרטו של ז'ול דסין, לפי ספרו של רוברט ואיאן, שהיה אף הוא ניתוח אופי אנושי מעמיק, ויחד עם זאת גם סרט האוירה היטוב של השנה.

★ ★ ★
הכבוד והקדיה

במלכוד סרטים אלה בלטו השנה מספר סרטים בשמות אחרים. **הזר**, שהיה בין ארבעת סרטי הקופה של השנה, היה סרט המתח הטוב ביותר של השנה, במימו של מייקל אנדרסון. אותו במאי הגיש גם את סרט הראתה הטוב ביותר של השנה, בצורת אלבום תמונות קולנועיות והרבות, בהפקתו של מייק טוד — **80 יום מבויב** **לעולם**. יצירת-מופת נוספת היתה **מונפרי** **ס** **19** בבימו של ז'אק בקר על שנות חייו האחרונות של הצייר היהודי-צרפתי אמדיאו מודיליאני.

בין היצירות הספרותיות שהועלו השנה על בד הקולנוע בלטו בעיקר **אות'לה** ב' אינטרפרטציה רוסית נכונה, שלא נאמרה חן בעיני הקהל, **האחים קרמזוב** של דוס'טויבסקי, באינטרפרטציה אמריקאית קצת קלילה מדי, ו**מפיסה** סיפור הפשע של מאל, לפי הרומן הפסיכולוגי של מאיר לוי. שתיים מיצירות הקולנוע בשטח זה היו גם בעלות נושאים יהודיים. **יעקובובסקי** וה**תקולונד** לפי מחזה מאת פרנץ ארפל ב' השתפתו של דני קיי, נחל את אחת היצירות הגדולות של השנה בין סרטי ה' קופה, ואילו **לומנה** של **אנה פראנק**, כפי ששוב על-ידי ג'ורג' ג'יימס קולנוע ונשאר בגדר יצירה מועצת, נכשל לחלוטין מבחינת מספר המבקרים, הוצג בפני אול' מות ריקים.

שני סוגי סרטים נוספים איפיינו את שנת תשי"ט. השנה הוצג שפע של סרטים דוקרי מוסריים שגבוריהם היו חיות חבר. **פלאי היקום** היפני, **אין מקום חילות בר** הגרמני ו**אלופי היער** הבלגי, היו המשוך בחיים שבהם. נוסף לאלה הועלתה על הבד סדרה שלמה של יצירות מופת ישנות, ש' שני סוגי סרטים נוספים איפיינו את שנת תשי"ט. השנה הוצג שפע של סרטים דוקרי מוסריים שגבוריהם היו חיות חבר. **פלאי היקום** היפני, **אין מקום חילות בר** הגרמני ו**אלופי היער** הבלגי, היו המשוך בחיים שבהם. נוסף לאלה הועלתה על הבד סדרה שלמה של יצירות מופת ישנות, ש' שני סוגי סרטים נוספים איפיינו את שנת תשי"ט. השנה הוצג שפע של סרטים דוקרי מוסריים שגבוריהם היו חיות חבר. **פלאי היקום** היפני, **אין מקום חילות בר** הגרמני ו**אלופי היער** הבלגי, היו המשוך בחיים שבהם. נוסף לאלה הועלתה על הבד סדרה שלמה של יצירות מופת ישנות, ש'

הוכיחו כי בכוחן למשוך קהל גם כיום. **הדוקטור הגדול** של צ'ארלי צ'אפלין, **האילנויה הגדולה וארוכה הדרך** לחרות של ז'אן רנואר, היו הבולטים ומושכי הקהל שביניהם.

★ ★ ★
זכוב זקנות ערומות

בין הסרטים הרעים של תשי"ט, לא ררת הלחלה, כמו שובם של סרטי הנועה ההוליוודיים אל הבד. יצירות אלה, שהת' ימרו להיות סיפורי מדע דמיוני, לא היו אלא סיפורי אינפנטיליים שהוצגו בצורה חסרת-עם. אופייני להם היה הסרט **הז'וב**, שסיפר על מדען אטום קנדי, שתוך כדי נסיונותיו להפץ לובקוב, סרטים מעין זה לא זכו ואינם זוכים להצלחה קופתית בישראל, כמו שזכו לה בארצות-הברית, אולם עצם העובדה שבתיקולנוע, כמו קולנוע ת' אביב, הציגו אותם יותר משבוע אחד, מר' כיחה כי נמצאו להם צופים.

סרט גורא אחר שהתגלגל בדרך מיסטרית לבד היה **יפהפיות הלילה**, סרט צרפתי מטופש ולגארי שכלל אורכו התפשטו ללא הרף נשים זקנות ומכוערות, ושהוצג ב' משך שבועות מספר, עד שהמועצה לביקורת סרטים תפסה את הנעשה והורידה אותו. אולם אלה היו תופעות בודדות. הסרטים הרעים בתשי"ט לא היו מרובים, ואם היו בכלל, היו אלה בעיקר כשלונות אמנותיים. הנכשלת העיקרית היתה שוב הוליבוד. היא נכשלה בהפקת יצירתו של הרמן חק, **מורי צרי מורנינגסטאר**, שהפכה בביוס כושל ובצאת שחקנים בלתי-מתאיים מניתוח דמותם של יהודי ארצות-הברית למלודרמה זולה ושיגורית. הוליבוד נכשלה בהפקת **הערומים והמתים** לגורמן מילה, ספר המלחמה הצפיפטי מהטובים ביותר שזכה תבו אי-פעם, שהפך לסרט קרב בלי מוסר השכל ובלי מוסר בכלל. היא נכשלה השנה בנסיון ליצור יצירה אפית דוגמת **הז'ק עט הרוח**, בסרט **עץ החיים**. והיא נכשלה גם בנסיון לתרגם את שפתו הספרותית של ארנסט המינגהיי לשפת הקולנוע. **הז'קן והים** עם סופרס טרייטי, למרות שמלכת' חילה לא היו לו סיכויי הצלחה, היה כשלון. בין סרטי שאר הארצות היו רק שניים מאכזבים במידה בלתי ארגונית. **התעמולי צירוף**, קופודוקציה צרפאית-קליית ישנה עם שחקנים כמו ויטוריו ודסיקה וברגיטיס בארדו, היתה מסכת שיעמום וטימטום, ואי' לו **הזמרת הים**, סרטו של רנה קלמן עם סילבנה מאנגנו ואנטוני פרקינס, על מתיש' בים לבנים באינדונזיה, היה סרט-ראוה טפשי. את הסרט הישראלי היחיד שנוצר השנה, **עמוד האש** של לארי פריש, קשה להכ' לול בקטגוריה של סרטים רעים. ספק, אם הוא נכלל בכלל במזגן סרט. אולם על עצם הנסיון והיזמה של בכרן, כי רק באמצעות כשלונות מעין אלה תיתכן אי-פעם הצלחה.

הם לא מילאו תמיד את תפקידם בדייקנות. לפעמים לא ידעה המקהלה את תפקידה, כי אילו לא הספיקו החזרות, הכרזיה גולדה: "לולא מפלגת-פועלי ארץ-ישראל (מחיאית כפיים סוערות) לא היינו מגיעים לכיום (שקט)".

★ ★ ★
שחקרשנה עיקש וגאותן

בין כל השחקנים שנראו השנה על הבד הישראלי האפיל **אלק גינס** ב' מבצעו הדרמטי המיוחד במינו בגשר על ה' נהר קוואי, על כל השאר. עוד יותר מזאת משחקו של גינס בתפקיד הקצין הבריטי העיקש, הגאותן והטיפש במקצת, שאינו נכ' נע למרותו של מפקד מחנה השבויים היפאני, היה שיא המבצעים של שחקן מוכשר זה בעבר. מלבדו בלטו השנה בין השחקנים הגברים: **אנתוני קוויין** בגחשן הלגלג, שחזר דמות הפוכה מזו שהוא נוהג לחלל, **אורסון וולס** ושני הצעירים **ברדפורד דיילמן** ו**רון סמוקולד** בכפיה **ג'ראר פולפאר** בגילום דמותו של מודיליאני ב' מונפריס 19, **בורובל** הצרפתי בשתי פנים למראה ועל פני פארסי, ו**קאנטי פלאס** המקסיקאי ב'80 יום מסביב לעולם.

בין הנשים הצפינו השנה במשחק חרג מגדר הגיל **סופיה לורן**, שהתגלתה ה' שנה לראשונה כשחקנית דרמטית בהמתחה ובתחזוב השחור: **ז'אן מורן**, התגלתה ה' צרפתית החדשה שהופיעה בהנאהבים ב' מעלת לגרודס ובנשים זאבות; ו**שירלי מלקין** בהופעתה המיוחדת במערכון הנושך. אולם ההפתעות הגדולות באמת היו ב' משחקן של שתי שחקניות חדשות — פסקל פטי בבני טובים לאן ומילי פרקינס ב' יומנה של אנה פראנק. אישיותה הקולנועית של מילי היא שזיכתה אותה בתואר שחקנית השנה.

מרגרט לייבון, שחקנית היתאטרון ה' אנגליה, שהופיעה בתפקיד האם שכיוורה ה' המתוכננת בקול השטן היתה שחקנית-המ' נה של השנה ואילו ל' ג' קוב, ש' שיחק את תפקיד האב בהאחים קרמזוב, קנה לו את תואר שחקן-המשנה של השנה.

לרגלי המדרגות

מתכנתת חברות אורחים בדייקנות של אסטרטגיא את שלבי הדריכה והעליה במדרגות הנועות באיסיות. רבים מבין הנוסעים בכרמלית לא ידעו להשתמש במדרגות אלה, ואפילו חששו מפניהן.

במדינה

לבד, לבד, צריך רק לעלות על זה ולע' מוז. אפשר גם להחזיק במעקה. לא מוכר' חים. בבקשה לעלות.

אוי, עזוב אותי, אני מקבלת סחרחורת מדברים כאלה, וחוזי מזה לא אעלה בזה בגלל הילד הקטן. בשבילו זה מסוכן. דר'שיה מעין זה, ועשרות ומאות דומים לו, התנהלו השבוע בין האנשים שבאו ל' נסות את כלית-התחבורה החדש של חיפה: הכרמלית. במקרה זה ניסה שוטרי-התנועה שלמה פיקר לשכנע אשה צעירה כבת 30, גבוהה ונחמדה, שהחזיקה ילד קטן בזרועות' תיה, לעלות במדרגות הנועות שבפנת היצי' אה מן הכרמלית. ליד ג'האם שעל הכרמל. האשה, שנראתה כיוצאת אירופה, בה רכי' בות תחתיות ומדרגות נעות שוב אינן מה' חת סנסציה. סרבה בתוקף לעלות. "ראית' כבר דברים גדולים ויפים מאלה," אמרה ל' שוטר, שהיה לקצין-הסברה, "אבל אף פעם לא הייתי בין הראשונים שניסו את המתק' ניסו! אותה אשה, שהתביישה לעלות במדר' רגות הרגילות, שנחצבו לצד הנועות, המתינה במשך כמה דקות, עלתה במדרגות הנועות, אחרי שראתה מספר אנשים שעלו בשלום לפניה.

מכאן יותר משוטרי-התנועה היה הפסק משה וילהלם. וילהלם, העובד כשומר בגן האגם, הצטוו להשגיח גם על הנעשה ליד היציאה מן הכרמלית. אולם עוקל האבטיה לא יכול היה לחתר על התענוג לרדת לתוך המנהרה, להודיך את הפחונים, להוליך את המהססים. "כאן מתגלה האינטליגנציה האי-מיתית של האנשים. ואני מוכרח להגיד שיש כאלה שמבחזן נראים יפה מאד, אבל לפי התפיסה שלהם מתאים להם לחיות לפני כמה מאות שנים," רטן חוקן.

עיר גדולה, זאת. כמעט כל נוסעיה היו הכרמלית במיגים הראשונים להפעלתה. היא אנשים שנסעו לצורך התענוג בלבד. מעטים נסעו לרגל עסקיהם. מעטים עוד יותר עשו את החשבון אם כדאי היה בכלל להת' אמן כדי לקיים את הרך החדש. לאלה ש' שמחו כי לדים גם חשבון של רווח והפסד, הזכירו את הדבר נהגי אנד, שניצבו בפנת היציאה מן התחנות, ספרו כל נוסע שנכנס ויצא מהן, לצורך סטאטיסטיקה תעמולתית.

יתרונותיה של הכרמלית גלויים לעין. במ' קום נסיעה של כחצי שעה מן העיר התי' תית למרכז הכרמל, עושה הכרמלית דרך זו בשש דקות. פועלים המובחים בעיריית התחתית יוכלו לשוב לבתיהם לעונות צהריים. כבר מל, בו מתגוררים היום 22 אלף תושבים, כבר ישלחו מוגברת (אבות העיר מדברים כבר היום על אוכלוסיה של 200 אלף נפש כבר מל בלבד). העיר תחסוך ככל: בחלקי חילוף למכוניות, בהוצאות על סילת כבישים נו' ספים, אפילו במניעת תאונות. היוזמים של הכרמלית ראוה על החיסכון הרב. לעומת זאת לא אמרו מילה על ההוצאות והרנטביליות של העסק החדש. ובצדק: תחי' שייב מדויק גילה כי בעיר של 170 אלף נפש אין רנטביליות למפעל כמו הכרמלית. ה' הכנסות הגדולות של הימים הראשונים יירו מאד, כאשר תשכך ההתלהבות הראשונית. תישאר אמנם הנוחיות המרובה ל'50 אלף תושבי האזור, אולם נוחיות זו תבוא בד' בדר עם המחשבה שהפעלת הכלי הנוצץ וה' מרהיב תפוע ללא ספק למשך שנים רבות במפעלי הפיתוח האחרים שתוכננו עבור חיפה. כי 11 מיליון הלירות, בתוספת ה'

חיפה
צעצוע עירוני
הנה, הביטי גברת. את רק שמה רגל, וזה כבר הולך לבד. לא צריך ללכת, אפשר לח' טון את הדרך.
מה זאת אומרת, לבד?